

БҮГІНГІНІЦ БАС ТАҚЫРЫНЫ

МҰҚТАЖ ЖАНДАР КЕШЕНДІ КӨМЕККЕ ЗӘРУ

Қараша айында Мәжілістегі «АМАНАТ» партиясы фракциясының мүшелері Д.Зәкиева, Л.Рамазанова, Б.Кесебаева, Ә.Әбсеметова мен Ж.Сүлейменова ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Қаржы министрі Ерұлан Жамаубаевқа депутаттық сауал жолдаган еді. Әйткені, Еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігінің деректеріне сәйкес қазіргі таңда 6 млн 750 мың отбасының жартысына жуығына қолдау керек. Олардың 1 млн 145 мыңды дағдарыс жағдайында, 1 млн 600 мың отбасы шұғыл қиын жағдайда.

(Соңы 3-бетте)

МИНБЕР

ҚҰҚЫҚ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ҚАЗАК ТІЛІНІҢ МӨСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ШЕШУ ЖОЛДАРЫ

Өздерізге белгілі, мемлекетіміздің мәртебесін биіктеттін, өзге үлттардан даралайтын басты белгіміз – туған тіліміз. Тілсіз мемлекет болмайды, халық – халық болып қалыптаса алмайды. Тәуелсіздіктің шуақты таңы атып, егемендікке қол жеткізгеннен кейін мемлекеттік тіліміздің мәртебесін айқындау негізгі мақсат болды.

Мемлекеттік тілді дамыту бағытында зандардың, қабылдануы, үздіксіз реформалардың жүргізуі, түрлі бағдарламалардың жүзеге асырулы тіліміздің нығаюына айқара жол ашты. Мемлекеттік тіл төнірегінде әбден кордаланған мәселелер өз шешімін тауып, 1996 жылғы 4 қарашадағы «Қазақстан Республикасы тіл саясатының тұжырымдамасында» тілдік дамудың басым бағыттары мен тілдердің қызмет ету жүйесі айқындалып, мемлекеттік тілдің іс жүргізу мен қызметтік қарым-қатынас жасау тетіктері атап көрсетілді. Ата Занымызың 7-бабында Қазақстан Республикасының мемлекеттік тіл – қазақ тілі деп белгіленді. Алайда, тәуелсіздік алғанымызға қанша жыл етсе

де елімізде мемлекеттік тілімізге ресми колдау көрсетумен қатар, қоғам таралынан қамқорлық жасау мәселесі күн тәртібінен түспей келеді. Оған себепte жок емес. Атап айтсақ, қоғамдық ортадағы ресми тілдегі дыбыстық хабарламалар, көшедегі қатесінен көз сүрінетін қазақ тіліндегі жарнамалар, орыс тілінде шулдірлескен қазактың балалары. Айта берсек, мұндай мысалдар көп-ак.

ҰЛЫ КЕШТІН ҰЛЫ АМАНАТЫ

Ұлы көштің ұлы аманаттары саналған «Қашым ханының каска жолы», «Есім ханының ескі

жолы», «Әз-Таукенің Жеті Жарғысы», одан кейінгі құқықтық катынастар да ең алдымен қазақ тілінен, ана тілімізден сусындал жатқаны сөзсіз. Ал, би өз кезегінде занды «бес саусағындей» білуші ғана емес, қызыл тілде ешкімге дес берместей шешен болуға тиіс деп жатамыз. Сонау бағзы заманда аузы дуаль билеріміз шешендік сөздерімен елді өзіне үйрыйп, бір аузы сезімен қылмыскерлердің мойнына қыл бурау салды емес пе?». Осы орайда, Міржакып Даулатовтың «Халықтың жайын, салтын, расімін, тілін білмейтін сот – сот емес, сор», – деген сөздері еске түседі.

Жаңа Қазақстанның талабына сақадай сай болу ушин бүгінгінің судьясы да алдымен қазақ тілінде еркін сойлеп қана коймай, оны терең игере білуі кажет. Сонда ғана сот төрелігінде мемлекеттік тіл абырайлы болмак. Оған өзім тамшыдай болса да үлесімді косып журмін деп айта аламын.

(Соңы 2-бетте)

«ЕЛ БОЛАМ ДЕСЕҢ,
БЕСІГІНДІ ТҮЗЕ!»

3-бет

БАНКРОТТЫҚ РӘСІМСІЗ
БОРЫШКЕРДІ ТАРАТУ
ЖОЛЫ ҚАНДАЙ?

4-бет

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ
САЛАСЫНДАҒЫ
ШЕКТЕУЛЕР

8-бет

ТҮФІР

Досжан ӘМІР,
Қазақстан Республикасы Жоғарғы
Сотының судьясы:

«АТА ЗАННЫҢ
МЕМЛЕКЕТТІК
ТІЛГЕ ҚАТЫСТЫ
БАБЫН ДҰРЫС
ҚОЛДАНБАЙ
ЖҮРМІЗ»

Мемлекеттік тілдің мерейін осіру – баршамыздың міндеттіміз. Оған әркім өз шамасынша үлесін қосуда. Мәселен 23 желтоқсан күні Жоғарғы Сот М.Нәрікбаев атындағы заң университеттегі бірлесіп республикалық ғылыми-практикалық конференция откізгелі отыр. Заң шығару, адвокатура, прокуратура, құқық қорғау, сот саласындағы қазақ тілін қолданудың озекті мәселелері талқыла түсестін жиынға Жоғарғы Сот судьясы, тіл жанаширы Досжан Сарманқұлұлының да шақырылғаның білдік. Айтулы жиында қандай мәселелеге назар аударылады, қандай сауалдарға жауап ізделеді? Досжан САРМАНҚҰЛҰЛЫМЕН болған сұхбатымыз осы бағытта орбіді.

(Соңы 5-бетте)

БУГІНГІНІҢ БАС ТАҚЫРЫБЫ

МҰҚТАЖ ЖАНДАР КЕШЕНДІ КӨМЕККЕ ЗӘРҮ

(Соңы. Басы 1-бетте)

— Аталған санаттағы отбасыларға кешенді көмек көрсету керек. Бұл дегеніміз оларды әлеуметтік оңалту, сүйемелдеу; барлық мемлекеттік бағдарламалар мен мүмкіндіктерді жеткізу; жұмысқа орналастыру; жәрдемақы тағайындауға негіз болса, жәрдемақы тағайындау; тіпті құжаты жок азаматтарға жеке қуәлік істеп беру деген сияқты қызыметтер. Сондықтан барлық қызыметтерді бір жерден көрсету үшін еліміздің әр ауданында инфрақұрылым, атап айтқанда Отбасын қолдау орталықтарын ашу қажет. Қазір бізде 220 ауданда тек 47 Отбасын қолдау орталығы ғана бар. Мысалы, 2 миллионнан астам халық бар Түркістан облысындағы 14 аудан мен уш қаладағы 330 мың отбасы төтенше қыын және дағдарысты өмірлік жағдайда тұрады. Зорлық-зомбылық деңгейі де жоғары. Облыс бойынша тек екі дағдарыс орталығы бар. Ал кейбір ауылдардан Түркістан қаласындағы Отбасын қолдау орталығына жету үшін 7-8 сағат жол жүру керек. Балалары бар әйелдердің, көптеген отбасылардың осынша ұзақ жол жүріп баруға не күші, не ақшасы жок. Әсіресе, көмек түнде қажет болып жатса тіпті қыын. Республиканың басқа өнірлерінде де осындей жағдай. Өкінішке қарай, отбасылардың әлеуметтік мәселелерінің шешілмеуі және оларға уақытылы көмек көрсету мүмкіндігінің болмауы қайғылы салдарларға әкеліп жүр. Мұндай

мысалдар бізде жеткілікті, – дейді депутаттар.

Отбасы орталықтарын ашуға қатысты тапсырманы Мемлекет басшысы Қазақстан полициясының 30 жылдығына арналған салтанатты іс-шарада бергенін еске түсірген олар, қызметтер мен көмектің қолжетімділігін қамтамасыз ету «AMANAT» партиясының сайлауды бағдарламасында да көрсетілгенін атап өтті. 2025 жылға дейін отбасыларға қолдау көрсету, отбасылық жанжалдарды шешу және балалы әйелдерді уақытша тұрғын-жаймен қамтамасыз ету үшін ашылатын мұндай орталықтардың саны 234 болуы тиіс. Оның 45-і биыл ашылуы керек. Ал қалған 158 орталық 2023–2025 жылдары жергілікті бюджет есебінен ашылады деп болжанған еді. Алайда өнірлер өздерінде бұған қаражат жоктығын айттып жатыр. Сондыктан халық

қалаулылары оларды орталықтан қаржыландыру қажеттігін қарастыруды сұраған болатын.

Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің есептеуіне қарағанда бір орталықты құруға және ұстауға 42 685 мың теңге қажет. Яғни 2023–2025 жылдар кезеңінде жол картасының индикаторларына қол жеткізу үшін 6 млрд 744 млн 230 мың теңге қолемінде қаражат қажет. Откен аптада Ерұлан Кенжебекұлы де-путаттарға жіберген жауабында Президент жаңындағы Әйелдер істері және отбасылық демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссияның тапсырмасы бойынша Отбасын қолдау орталықтары қызметінің тұжырымдамасы әзірленіп жатқаны хабарлады. Үкімет басшысы орынбасарының айтуынша, тұжырымдама отбасын қолдау орталықтарының функцияларын, қызмет көрсету кезінде олардың мемлекеттік органдармен және басқа да үйымдармен өзара іс-қимыл алгоритмдерін қамтиды. Мәжіліс қарауындағы «ҚР кейбір заңнамалық актілеріне отбасы институтын нығайту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасында отбасыларды қолдау орталықтарын құру және олардың қызметін үйымдастыруды жергілікті аткаруушы органдардың құзыретіне беру караптырылған.

«Президенттің 2022 жылғы 1 сәуірдегі №853 Жарлығымен Қазақстан Республикасындағы 2030 жылға дейінгі отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасына енгізілген өзгерістерге сәйкес жергілікті бюджет қаражаты есебінен әрбір қалада және ауданда жергілікті атқарушы органдардың отбасын қолдау орталықтарын құруы көзделген. Осылайша, отбасыларды қолдау орталықтарын құру тиісті жергілікті қаражат есебінен бюджеттік заңнамаға сәйкес жүргізілетін болады», – деген Е. Жамаубаевтың жауабына депутаттар да канагаттанған сиякты. Алайда, дағдарыс жағдайындағы және төтенше шұғыл көмекке мұқтаж отбасылар саны 2025 жылға дейін өспесе кемімейтініне әзірге ешкім кепілдік бере алмайды. Өйткені, тығырыққа тірелген жандар үшін Отбасы орталығы толықтай үміт сәүлесін сыйлай алмауда.

Е.КЕБЕКБАЙ,
«Зан газеті»

ОТБАСЫ ҚҰНДЫЛЫҒЫ

САЛИҚАЛЫ ҮРПАҚ ТӘРБИЕЛЕУ – ҮЛТ МҰРАТЫ

Мемлекетіміздің дамуы мен гүлденуін, оның болашақ іргетасын құрайтын өскелен үрпақ еліміздің жастары. Жастарымыздың елге, туған жерге сүйіспеншілігін, патриоттық сезімін арттыру, мемлекетке лайықты азамат ретінде қалыптасуына ықпал ету отбасынан басталып, әрі қарай мектеп пен жоғары оқуорындарында жағасын табады. Балаларымыздың санасына бұл тәрбиені құю тек ата-ана мен ұстаз ғана емес, қоғамымыздың міндеті.

Баланың заңды өкілдері – ата-ана, бала асырап алушылар, қорғанышы, патронат тәрбиешісі, Қазақстан заңдарына сәйкес балаға қамқорлық танытып, білім беріп, оның құқықтары мен мүдделерін қорғауды жүзеге асыратын олардың орнындағы басқа да адамдар.

Бала кешкі мезгілде, яғни, тұнгі 22:00-ден таңғы 06:00-ге дейін ата-анасыз немесе заңды өкілсіз көшеде жүрсе олардың жауапты өкілдері КР Әкімшілік құқық бұзушылық кодексінің 127-бабымен көзделген жауаптылыққа тартылады.

Кәмелетке толмағандардың құқық бұзушылық жасау себептеріне отбасында тәрбиенің дүрыс берілмейу, балаларымыздың санасын улайтын ғаламтордың, теріс ықпал беретін фильмдердің әсері жатады, арандану және рухани білімнің аздығы да осыған себеп.

Батыс Қазақстан облысының кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі мамандандырылған аудан-аралық сотында 2022 жылы ҚР Әкімшілік құқық бұзушылық кодексінің 127-бабына сай 45 іс қаралған. Бұл көрсеткіш бала тағдырына жауапты ата-ананың салғырттығының нәтижесінде орын алады, ол тек әкімшілік емес, қылмыстық құқық бұзушылыққа апарады. Баланың алғашқы тәрбие ортасы – отбасы. Әр әке мен ана баласының тағдыры ушін жауапты.

Каркынай ЖУМАБАЕВА,
Орал қаласының әкімшілік құқық бүзушылықтар
конкіндегі мамандандырылған сотының жетекші
мамандының

қадағалау жасау қажет. Заңнамада баланың мәдени көзқарасына, мемлекет пен адамзат құндылықтарына, адамның құқықтары мен бостандығына негіздейтін бірқатар шаралар қамтылуы керек. Кәмелетке толмағандардың бос уақытына арналған әртүрлі ынталандыру, мәдени құндылықтарға баулытын, сауықтыру қызметін көрсететін оқу-үйымдарының көбеюін қамтамасыз ету керек.

Сондай-ақ, күкүй көргау органдары мектеп пен

Сондай-ақ, құқық қорғау органдары мектеп пен жоғары оқу орындарында кәмелетке толмағандармен профилактикалық іс-шаралар жұмыстарын қөтпеп жүргізуі қажет. Фаламтор беттеріне жастарды тәрбиеге, рухани білімге, патриоттыққа үндейтін бейнероликтер мен слайдтарды ашық түрде қолжетімді етіп орналас-тырған жөн. Жастарға кері әсер беріп, санасын улайтын желілерді заңды түрде қатаң бакылауға алу керек.

Кәмелетке толмаған балаларымыздың отбасынан тәрбиесінің іргесін дұрыс қалап, әрі қарай үрпағы-мыздың болашағына қоғам болып жұмыла қарауымыз

МӘСЕЛЕ

Бала кезде әулетте үлкен жиын бола қалса, төрдегі бас бөлмеге кірге асығатынбыз. Онда үлкендер отырады, кіре қалсаң арқаңнан қағып, батасын беріп «Азамат бол!» дейтін. Ауқаттан асатып тұрып бірнеше тілектерін арнап үлгеретін. Одан қалды үлкен астан кейін құман, легенімізді алып үлкендердің қолына су қоятынбыз. Артынша көнекөз қариялар «Шырағың сөнбесін, айналайын» дейтін. Бұл бала күнгі шақтардан тәтті естеліктер. Жай ғана естелік емес, есті естеліктер. Міне, одан ержетіп, «қала баласы» атанғанда біздің түсінікке қайшы, санамызға сыймайтын бір әдепті көрдік. Атадан «шырағың сөнбесін» деген абзал тілекті тыңдал өскен біз үшін, торт шырағданын үрлеп өшіру бейідеп көрінетін. Бұл рәсім туған күн иесінің қатысусымен жүзеге асатын дәстүрлі жайт.

«ЕЛ БОЛАМ ДЕСЕН, БЕСІГІНДІ ТҮЗЕ!»

Жана жасты толтырган жанға торт ұсынып, оған шырағдан жағып, тілегін іштеп тілеткізіп, әлгі шырақты өшіртеміз. Әрине, торт шырағымен бірге адам жанының шуақты шырағы сөнбейі мүмкін. Дегенмен, сырттан келген сиықсыз салтты ғұрып көрғенмен, ата жолынан аяулы болған «Шырағың сөнбесін» деген бір ауыз сөз мерейлі, мейірімді көрінбей ме?!

– екі адамға ғана ортақ, үшінші біреуге артық болған неке амалының да айтар сыйқы қалмаған секілді. Әңгімен мәһр мәселеінен бастайық. Бірнеше айлар бойы мәһр сыйлығына қымбат үй, жоғары санаттағы көліктер, бағасы балтырынды сыздатып, ішінді ашытатын алмас тасты алтын бүйімдар сұрайтын бойжеткендердің бейнежазбалары әлеуметтік желілерде көптеп тараалды. Оны

Туған күнге келгенде тағы бір түсініксіз амалға барып жүргеніміз жасырын емес. Әлгі дүние қаншалықты дұрыс емес екенін біліп тұрсақ та, соншалықты белен алып бара жатыр. Туған күніндегі «байғұстың» бетіне тұтас тортты лақтырып, артынша ұнмен әрлең, жұмыртканы басына шокелеп жарамыз. Туған күнімен құттықтап жатқан емес, оны тап бір қолымызға түскен затпен жазалап жатқан жаңға ұқсаймыз. Қош, бас жарылып, көз шығып жатқан ештеңесі жоқ, оның үстіне өзі де риза. Осындаға орыс ойшылы Лев Толстойдың, «Мен адамдардың аштығынан емес, тоқшылығынан қорқамын. Қазіргі біздің бұзғыншылықтардың барлығы аштықтан емес, тоқтықтан келіп шығып жатқандығы белгілі» деген сөзі еске оралады. Біреу тоңып секіреді, енді біреу тойып секіредінің кері келмесін... Ата дініміздің басты ұстанымы – Құран Қәрімде ысырап ету туралы: «...Жеңдер, ішіндер әрі ысырап етпендер. Ақиқатында, Алла ысырап етушілерді жақсы көрмейді» және де «Негізінде, ысырапшылар – шайтанның ағайындары. Ал, шайтан Раббысының игіліктерін мұлдем мойындармайды» делінген. Адамшылық көзқараста да ысырап ету дұрыс саналмайтыны айтпасақ та, белгілі.

Көрғен жас келіншектер «менің бағам осы екенге салып» молда алдында мәһріне біраз сілтеп қояды. Я, жар сыйлығының құны 30-35 грамм алтын немесе соған шамалас қаражаттан кем болмауы керек деген шарт шаригатымызда болғанымен, мынаншадан аспау керек деген қафидат жоқ. Бұл сіз алған әйелдің акылдылығы мен адамдық өлшеміне саятын іс. Ақылды әйел қажетіне жарайтын затты сурайды.

Үйленіп, мәһрін сұрап, артынша Жаратқаның жарлығымен бойына бала бітіп, артымнан тізгін тартар ұлым немесе жіп иірер қызым өмірге келеді деген қуаныштың да әдебінен шығып кеткен секілдіміз. Бұл дүниенің бүгінгі атаяу – «Gender party». Ол былай болады. Жас отбасының барлық досстары жиналып, оларға баланың жынысын жасырады. Екеуі шар жарады, ішінен көк түс шықса ұл, қызыл түс шықса қыз деген белгі бар. Ал біздің ұлттық түсінігімізде қалай еді? Үлкен енелер келіннің іші шығып, босанар уақытқа дейін жұрт көзінен тасалап, көз тиеді, аман-есен босанып алсын деп ырымдайтын еді ғой. Бала босанғаннан кейін де қырық күн откенше көзден, сөзден қоритын. Тағы бір тұста тағдыр мәселесінен аттап откендейміз. Отая күргандарына

рында гибраты бар ғұрыптың қазіргі бейнесі мүлде бөлек. Перзентхана маңында аспабын асынып, әнге салып, одан қалды қымбат көліктерді жалдап, жаңа босанған келіншек пен баласын дүркіретіп шығарып алатындар қарасы қалып. Қош, біреудің қуанышын құндел, кемістікке санаудан аулақпыш. Дегенмен, тағдыр дейтін түсініксіз жаратылыста қайғы мен қуаныш қатар жүретін түсінікті заңдылық емес пе? Әлгі әйелдердің босану мекемесінде біреу бауыр етін баласын аман-есен босанып жатса, енді біреу тоғыз ай көтерген шақалағынан айырылып, қайғыдан қан құсып жатқан жок па?! Сіздің дарылдатып қойған әуеніңіз бен салтанатыңыз қара жамылған екінші бір отбасының жүргегіне қаяу салмай ма?! Бұны кім ойлаған, бұл жайтты басқа түспей білгеніміз де абзal. Киең ұрып жүрмесін... Мұндайда казекен, «Көршің соқыр болса, бір көзінді қысып жүр» дейтін еді гой!

Бұның барлығы қайдан шығып жатыр десек өзіміз тәрбиелеп жатырмыз. Бүгінгінің базынасы осындағы, енді бізді көріп өскен болашақтың әлеуметтік жағдайы қалай болатынын пайымдаңыз... Телеарналарда, әлеуметтік желілердегі ашықтық осыған дәріптейтіндегі. Сатылымға шыққанына көп болмаса да, көшілік көnlінен шығып үлгерген «Келінжан» киносына барсаңыз үяттан бетініз қызарады. «Ері мен әйленің төсектегі әңгімесін көшілікке әшкере етудің қажеті қанша?» дейсіз. Киноның басты кейіпкерлерінің бірі Айсара қүйеуі Қылышбекке, «Қылышыңды шығар қане, қайрап берейін» дейді. Бұл бір ғана мысал. «YouTube» хостингі арқылы бұкараға мәшінүр жобалардың бірі «7я» ютуб сериалы бар. Тамашалуға тәуір дегеніңізбен, төсектің айналасынан аспайтын әңгімелер көп. Қүйеуі әйеліне жақындағанына бір айдан асқанын, мазасы болмай жатқанын, оған

Мына автор тек жоқты айтты деменіз, бұл сізбен біз өмір сүріп жатқан қоғамның кемшіл тұстары. Тағы бір қысынсыз жайт, жастар тойында көрсөтіліп жүрген махабbat хикаясы туралы. Сценарий былай басталады, кенеттен кездесіп қалған екі жас ессіз ғашық болып, сезім атты жолға түседі. Арты белгілі, аймаласып, сүйіскең сүйкімді сюжеттерге ұласады. Екі ғашыққа сай көрініс болғанымен, көшпіліктің көзінше тамашадайтын дүние ма буд?!

Лайтын дүние ма бұл?!
Әдебімізден жаңылып, қажетімізге кіріп

ҚҰҚЫҚТЫҚ САУАТ

БАНКРОТТЫҚ РЭСІМСІЗ БОРЫШКЕРДІ ТАРАТУ ЖОЛЫ ҚАНДАЙ?

Бұғанға күні қолданыстағы Қазақстан Республикасының «Оңтату және банкроттық туралы» 2014 жылғы 7 наурыздағы заңының нормалары бойынша борышкерлердің қаржылық-шаруашылық әрекетінің көлемі мен айналымына қарамастан банкроттық ресімін еткізудің бірынғай тәртібі қарастырылған.

Ал шындығында әрекет жасамаған, дәрменсіздік белгілері бар, алайда банкроттық бастамашылық етпейтін бизнес субъектілер үшін жалпы белгіленген банкроттық ресімінің тәртібінен тыс банкроттық ресімін қозғамай борышкерді тарату да осы заңда қарастырылған.

Заңның 7-тaraуында көрсетілгендей, негізінен банкроттық ресімін қозғамай борышкерді тарату екі жағдайда жүзеге асырылады. Оның бірі – борышкер жок борышкер болып табылған жағдайда, екінші осы заңның 114-бабының 3-тармагында көзделген мән-жайпардың жынытыбы болған жағдайда. Осы жағдайлардың біріншісі туындалған кезде салықтар және кедендер төлемдер бойынша кредитор, екінші жағдай бойынша борышкер сотка жүгіне алды.

Бірінші жағдайда кредитордың сotka жүгінүне келесі мән-жайлар негіз болуы шарт:

борышкердің, сондай-ак оның құрылтайшылары (катаусышылары) мен лауазымды адамдарының орналаскан жерін катарайна алты ай бойы анықтаудың мүмкін болмауы, бұл жөнінде уәкілдеп органдар айқындаған нысан бойынша және тәртіппен күжат жасалады;

отініш берілгенге дейін үш жыл бойы борышкердің мән-жайларында мүлкін, сондай-ак дебиторлық берешегінін болмауы; борышкердің жасалған жағдайда осы заңда және Қазақстанның езге де заңдарында көзделген негіздер бойынша жарамсыз деп танылуы мүмкін мәмілелер жасамауы; борышкердің банктік шottар мен касса бойынша төлемдерді және ақша аударымдарын жүзеге асырумаяу; борышкердің Қазақстанның салық және кеден заңнамасында белгіленген салықтық және кедендердік тексерулер мен езге де бакылау нысандарының тізімдеріне енгізілмейу;

Ал, борышкердің сотка банкроттық ресімін қозғамай өзін тарату туралы етінішпен жүгіні үшін:

1) борышкердің кредиторлар алдында Республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің екі мың бес жуз еселеңген мөлшерінен аспайтын берешегінің болуы;

2) отініш берілгенге дейін үш жыл бойы борышкердің мән-жайлында мүлкін, сондай-ак дебиторлық берешегінін болмауы; борышкердің жасалған жағдайда осы заңда және Қазақстанның езге де заңдарында көзделген негіздер бойынша жарамсыз деп танылуы мүмкін мәмілелер жасамауы; борышкердің банктік шottар мен касса бойынша төлемдерді және ақша аударымдарын жүзеге асырумаяу; борышкердің Қазақстанның салық және кеден заңнамасында белгіленген салықтық және кедендердік тексерулер мен езге де бакылау нысандарының тізімдеріне енгізілмейу;

3) отініш берілгене күнге қылмыстық кудалуа орнадарының борышкер кызметіне байланысты қылмыстық құқықбұзушылық жасаганы үшін заңды тұлғаның құрылтайшысына (катаусышына) немесе оның лауазымды адамына, сол сияқты дара касіпкерге катасты сotka жаралық тұлға болып табылса, борышкердің орналаскан жері бойынша аумақтық әділет органына жіберіледі.

Сот осы заңда белгіленген талаптарға сәйкес келетін, банкроттық ресімін қозғамай борышкерді тарату туралы отініш келіп түсken күннен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірмей езге көзгау туралы үйгарым шығаралады.

Аталған үйгарымның қошірмесі борышкере, отініш берушіге, үәкілдепті органдар, жеке сotka орналаудашишыларының өнірлік палатасына, сондай-ак, егер борышкер заңды тұлға болып табылса, борышкердің орналаскан жері бойынша аумақтық әділет органына жіберіледі.

Сот банкроттық ресімін қозғамай борышкерді тарату туралы істі козғаган кезден бастап, осы ресімге банкроттық ресімін козғау салдарлары жүргізіледі.

Яғни, заңды тұлға мүлкінің мәншік иесіне, құрылтайшыларына (катаусышылары), барлық органдарына мүлкіті пайдалануға және еткізуге, сондай-ак міндептемелерді етеуге тыым салынады; банкроттың барлық борыштық міндептемелерінің мәрзімдерінің еткізегінің барлық түрлері бойынша тұрақсыздық айыбын және сыйақыларды (мүдделерді) есепке жазу тоқтатылады; сотта банкроттың катаусуымен қаралатын мүлкітік сипаттагы даулар, егер олар бойынша кабылданған шешімдер заңды күшіне енбесе, тоқтатылады; үшінші тұлғалардың кепілдіктері мен кепілгерліктерін орында бойынша таланттарды, сондай-ак үшінші тұлғалар кепіл беруші болатын жағдайларда кепіл нысанасын ондіріп алушы коспағанда, банкротка банкроттық ресімі шеңберіндеған таланттар койылуы мүмкін; екімшінің отініші және борышкердің банкрот деп тану туралы сот шешімінің ұсынылған кошірмесі негізінде банкрот мүлкіне салынған барлық шектеулер мен ауыртпалықтар (борышкер шottарына койылған инкассолық өкімдер, мүлкікке тыым салулар және баскалар) оларды салған органдардың тиісті шешімдері кабылданбастан алып тасталады; банкроттың мүлкіне жаңадан тыым салу және банкроттың мүлкінен иелік етуге өзге де шектеулер кою мәмілени жарамсыз деп тану туралы және банкротка койылған, мүлкіті өзгөнен заңсыз иеленүінен талап ету туралы күннімдары бойынша гана жол беріледі.

Сот іс козғау туралы үйгарым шығарылған күннен бастап бес жұмыс күнінен аспайтын мәрзімде банкроттық ресімін қозғамай борышкерді тарату туралы шешім шығарады. Сот шешімінен тарату ресімін жүргізу үәкілдепті органдарға жүктеледі.

Айнур ЭБІЛҚАЙЫСҚЫЗЫ,
Кызылорда облысының мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотының судьясы

Сот осы заңда белгіленген талаптарға сәйкес келетін, банкроттық ресімін қозғамай борышкерді тарату туралы отініш келіп түсken күннен бастап бес жұмыс күнінен кешіктірмей езге көзгау туралы үйгарым шығарады. Сот шешімінен тарату ресімін жүргізу үәкілдепті органдарға жүктеледі.

А.КЕСІКБАЕВ,
Карақия ауданың сотының бас маманы-сот мәжілісінің хатшысы

Тұрда тубегейлі карсы тұруға болады. Сондықтан сыйбайлас жемқорлықпен күресу барлық азаматтың азаматтық борышы және адамгершілік міндепті деп білуі керек. Біз кәзір жаңаша өмір сүріп жатырымыз. Жаңа когамның сипаты іскеңлік болса, бұл жолда жетістіктеріміз де барышылық. «Сыйбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы» Заны, ҚР Президенттің Жарлығымен бекітілген КМ мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексі негізінде нормативтік құқықтық актілері болып табылады. Жемқорлық – мемлекеттік, когамның дамуына тәжеу болатын, балашының кесірін тигизетін індеп. Сыйбайлас жемқорлықпен күресу бүтінгі күннің күрделі мәселе болып отыр. Біздін когамда сыйбайлас жемқорлыққа орын жок. Қогамның барлық күш-жігерін біріктіріп, осы дергітін одан ері тарафынан үшін оған бөгөт болудың барлық амалдарын колдану арқылы гана бұл құбылысқа тиімді

түрде тубегейлі карсы тұруға болады. Сондықтан сыйбайлас жемқорлықпен күресу барлық азаматтың азаматтық борышы және адамгершілік міндепті деп білуі керек. Біз кәзір жаңаша өмір сүріп жатырымыз. Жаңа когамның сипаты іскеңлік болса, бұл жолда жетістіктеріміз де барышылық. «Сыйбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы» Заны, ҚР Президенттің Жарлығымен бекітілген КМ мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексі негізінде нормативтік құқықтық актілері болып табылады. Жемқорлық – мемлекеттік, когамның дамуына тәжеу болатын, балашының кесірін тигизетін індеп. Сыйбайлас жемқорлықпен күресу бүтінгі күннің күрделі мәселе болып отыр. Біздін когамда сыйбайлас жемқорлыққа орын жок. Қогамның барлық күш-жігерін біріктіріп, осы дергітін одан ері тарафынан үшін оған бөгөт болудың барлық амалдарын колдану арқылы гана бұл құбылысқа тиімді

түрде тубегейлі карсы тұруға болады. Сондықтан сыйбайлас жемқорлықпен күресу барлық азаматтың азаматтық борышы және адамгершілік міндепті деп білуі керек. Біз кәзір жаңаша өмір сүріп жатырымыз. Жаңа когамның сипаты іскеңлік болса, бұл жолда жетістіктеріміз де барышылық. «Сыйбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы» Заны, ҚР Президенттің Жарлығымен бекітілген КМ мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексі негізінде нормативтік құқықтық актілері болып табылады. Жемқорлық – мемлекеттік, когамның дамуына тәжеу болатын, балашының кесірін тигизетін індеп. Сыйбайлас жемқорлықпен күресу бүтінгі күннің күрделі мәселе болып отыр. Біздін когамда сыйбайлас жемқорлыққа орын жок. Қогамның барлық күш-жігерін біріктіріп, осы дергітін одан ері тарафынан үшін оған бөгөт болудың барлық амалдарын колдану арқылы гана бұл құбылысқа тиімді

түрде тубегейлі карсы тұруға болады. Сондықтан сыйбайлас жемқорлықпен күресу барлық азаматтың азаматтық борышы және адамгершілік міндепті деп білуі керек. Біз кәзір жаңаша өмір сүріп жатырымыз. Жаңа когамның сипаты іскеңлік болса, бұл жолда жетістіктеріміз де барышылық. «Сыйбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы» Заны, ҚР Президенттің Жарлығымен бекітілген КМ мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексі негізінде нормативтік құқықтық актілері болып табылады. Жемқорлық – мемлекеттік, когамның дамуына тәжеу болатын, балашының кесірін тигизетін індеп. Сыйбайлас жемқорлықпен күресу бүтінгі күннің күрделі мәселе болып отыр. Біздін когамда сыйбайлас жемқорлыққа орын жок. Қогамның барлық күш-жігерін біріктіріп, осы дергітін одан ері тарафынан үшін оған бөгөт болудың барлық амалдарын колдану арқылы гана бұл құбылысқа тиімді

түрде тубегейлі карсы тұруға болады. Сондықтан сыйбайлас жемқорлықпен күресу барлық азаматтың азаматтық борышы және адамгершілік міндепті деп білуі керек. Біз кәзір жаңаша өмір сүріп жатырымыз. Жаңа когамның сипаты іскеңлік болса, бұл жолда жетістіктеріміз де барышылық. «Сыйбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы» Заны, ҚР Президенттің Жарлығымен бекітілген КМ мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексі негізінде нормативтік құқықтық актілері болып табылады. Жемқорлық – мемлекеттік, когамның дамуына тәжеу болатын, балашының кесірін тигизетін індеп. Сыйбайлас жемқорлықпен күресу бүтінгі күннің күрделі мәселе болып отыр. Біздін когамда сыйбайлас жемқорлыққа орын жок. Қогамның барлық күш-жігерін біріктіріп, осы дергітін одан ері тарафынан үшін оған бөгөт болудың барлық амалдарын колдану арқылы гана бұл құбылысқа тиімді

түрде тубегейлі карсы тұруға болады. Сондықтан сыйбайлас жемқорлықпен күресу барлық азаматтың азаматтық борышы және адамгершілік міндепті деп білуі керек. Біз кәзір жаңаша өмір сүріп жатырымыз. Жаңа когамның сипаты іскеңлік болса, бұл жолда жетістіктеріміз де барышылық. «Сыйбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы» Заны, ҚР Президенттің Жарлығымен бекітілген КМ мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексі негізінде нормативтік құқықтық актілері болып табылады. Жемқорлық – мемлекеттік, когамның дамуына тәжеу болатын, балашының кесірін тигизетін індеп. Сыйбайлас жемқорлықпен күресу бүтінгі күннің күрделі мәселе болып отыр. Біздін когамда сыйбайлас жемқорлыққа орын жок. Қогамның барлық күш-жігерін біріктіріп, осы дергітін одан ері тарафынан үшін оған бөгөт болудың барлық амалдарын колдану арқылы гана бұл құбылысқа тиімді

түрде тубегейлі карсы тұруға болады. Сондықтан сыйбайлас жемқорлықпен күресу барлық азаматтың азаматтық борышы және адамгершілік міндепті деп білуі керек. Біз кәзір жаңаша өмір сүріп жатырымыз. Жаңа когамның сипаты іскеңлік болса, бұл жолда жетістіктеріміз де барышылық. «Сыйбайлас жемқорлыққа карсы күрес туралы» Заны, ҚР Президенттің Жарлығымен бекітілген КМ мемлекеттік қызметшілерінің Ар-намыс кодексі негіз

